

D a l h ú s .

Jörð í Skeggjastöðahrepp næst austan við Skeggjastöð, sama um örnefni þar að segja og fyrr, safn Þórarins í Steintúni og margir sem fóru yfir það, þó einna helst Jónas.

Þarinn stendur við samnefnda á, þetta var upphaflega hjáleiga frá Skeggjastöðum. Þarinn stendur á vesturbakka Dalhúsár (1), sem er ein þriggja, sem mynda Bakkaá (2), hinar eru Kx Gæsagilsá (3), sem ræður hér austurmörkum til heiðar, og svo Hölknaá, sem kemur að austan í Bakkaá, skömmu eftir að hinar eru komnar saman. Milli Dalhúsár og Gæsagilsár er tunga, sem heitir Gæsagilstunga (4). Yzti hluti hennar er örmjór; utarlega í Gæsagilstungu eru Búðarhvammar (5) við Gæsagilsá, þá breikkar tungan og tveir dalir opnast, þeir heita Austurdalur (6) og Norðurdalur (7). Inn með Gæsagilsá er melur, sem heitir Austurás (8), og þegar kemur inn fyrir hann með ánni, er þar hvammur. Í honum er eyðibýlið Gæsagil (9), þar var í byggð 1830-57, aftur 1864-66, 1870-81 (var þá í eyði 1871), svo var þar búið, þó ábúandinn væri þar ekki 1903, þetta var upphaflega sel frá Skeggjastöð um en var þá lagt undir Dalhús.

Milli Austurdals og Norðurdals er ás, sem heitir Miðás (10). Innst á honum var býli, sem hét Melur (11), það var í byggð 1857-64. Bóndinn, sem bjó í Gæsagili, flutti bæ sinn þangað og bjó þar þessi 7 ár. Norðurás (12) heitir melbrún, sem liggur innmeð Norðurdal um að norðan og vestan, syðst á honum er Miðmundafell (13). Meðfram því að vestan er Miðmundadalur (14). Suður af því er allstór svæði, Vfórar (15). Vestur af Vförum er Staðarvatn (16), en það er einnig suður af Sauðhöfða (17) smáspöl. Vfórar eru eyrar og mýrarhöll.

Upp með Dalhúsá eru Litlutungur (18), sem ná mótis við Nebreyrar, er síðar getur. Innan við Litlutungur eru hæðardrög allt suður að Staðarvatni. Vestan við þessar hæðir rennur Sauðhöfðalækur (19) í Dalhúsá.

Nú er að fara aftur á merki móti Skeggjastöðum, þar er þá fyrst um 2 km frá sjó Melhorn (20), og suður frá því liggur Melbrún (21). Melshornið er nokkuð innan við Tjarnarnó í Skeggjastöðalandi. Þá er Fögruhlfóarhöll (22) og Hyrna (23), sem er sérkennileg hraunstrýta á Hyrnuás (24) mótis við Hyrnuskot í Skeggjastöðalandi. Ofan við bæinn suðaustur af Hyrnu eru melöldur með krappri lyngbrekku að austan, þetta heitir Fagrahlíð (25). Suður af henni gengur hækandi melbrún með klettabeltum og kjarri, heitir Langahlíð.

(26) meðfram Lönguhlíð að austan er Lönguhlíðarflói (27).

Vestur af Miðmunda-hæð (28) eru Miðmundalækir (29). Austari-Miðmundalækur (30) er í landi Dalhúsa.

Brekkurnar Bakkaármegin við Melshörn heita Brjngir (31). Svarðargil (32) gengur upp í þessa melbrún utan við bæinn. Inn með Dalhúsa að vestan er flói, og þar tekur við á, sem heitir Bæjarás (33). Rétt sunnan við Bæjarlæk (34) og bæ er Flugulækur (35), sem fellur í ána úr Lönguhlíðarflóa. Við ána þar innar er Stekkjjarhvammur (36) og milli Dalhúsár og Lönguhlíðar eru Flóabungur (37) móar og mýrar. Þvert fyrir innann Flóabungur er Djúpadökk (38). Þar innaf er svo Eyrahæð (39). Vestan undir henni er smátjörn, þar uppaf eru Neðrieyrar (40) og leks þar ofar eru Efrieýrar (41).

Stafrófsskrá yfir Dalhúsaörnefni:

Austurás	8	
Austurdalur	6	
Bakkaá	2	
Brjngir	31	
Búðarhvammar	5	
Bæjarás	33	
Bæjarlækur	34	
Dalhúsa	1	
Djúpadökk	38	
Efrieýrar	41	
Eyrahæð	39	
Fagrahlíð	25	
Flóabungur	37	
Flugulækur	35	
Fögruhlíðarhóll	22	
Gæsagil	9	
Gæsagilsá	3	
Gæsagilstunga	4	
Hyrna	23	
Hyrnuás	24	
Langahlíð	26	
Litlutungur	18	
Lönguhlíðarflói	27	
Melbrún	21	
Melshörn	20	
Melur	11	
Miðás	10	
Miðmundaadalur	14	
Miðmundaafell	13	
Miðmunda-hæð	28	
Miðmundalækir	29	
Miðmundalækur austari	30	

Neðrieyrar	40
Norðurás	12
Norðurdalur	7
Sauðhöfðalækur	19
Sauðhöfði	17
Staðarvatn	16
Stekkjjarhvammur	36
Svarðargil	32
Víðrar	15

Dalhús

Skeggjastaðahreppi

N.-Múl.

1. Er vitað, af hverju Búðarhvammar draga nafn?
2. Dregur Svarðargil nafn af mótekju?
3. Er skýring til á nafninu Flugulækur? Fellur hann um flatneskju?
4. Eru stekkjarrústir í Stekkjárhvammi?